

SLOVENSKI GOSPODAR

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Članka vsak četrtek in velja s poštno vredn. v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 6 K, pol leta 3 K in za četrt leta 1-50 K. Naročnina za Nemčijo 8 K, za druge tujerazne države 9 K. Če hodi sam po njej, plača na leto samo 5 K. — Naročnina se pošilja na: Upravišstvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopušča do odpovedi. — Če „Kotlovskega“ tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 12 vin. — Uredništvo: Koroska cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravišstvo: Koroska cesta št. 5, upravljalnišče. — Inserate se plačujejo od gostopisne petitvise za enkrat 24 vin., ali kar je isto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 16 vin. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Mala znamenja“ stane beseda 5 vin. Parte in zahvale vsake petitvise 24 vin., izjave in Poslano 36 vin. — Inserati se sprejemajo do torka opoldne. — Nezaprite reklamacije so polnoma proste.

Cesar Karel narodom po tretji vojni zimi.

Cesar Karel je izročil ministrskemu predsedniku sledeče lastnoročno pismo:

Ljubi grof Clam-Martinic! Prebili smo tretjo vojno zimo z vsemi njenimi trdotami; čeprav je treba še par mesecev, predno nam prinese kaleča setev hrano, smemo vendar pričakovati, da bo spomlad ojačala življenje. Do takrat je treba vzdržati in to se nam bo, seveda z velikim pomanjkanjem, tudi nedvomno posrečilo.

V tem težkem času smatram za potrebo, da povem Mojim ljubim narodom, kako silno vpliva name njihova nadloga in da se jim najiskrenejše zahvaljujem za požrtvovalnost in potrpežljivost, s katero prenašajo ta bremena vojne. S hvaležnim srcem vpoštevam vse, kar je doseglo prebivalstvo v teh resnih dneh z občudovanja vrednimi duševnimi in gmočnimi silami: Delo kmetov, industrijalcev in obrtniških delavcev, rudarjev, kratkomalo vseh hrabrih in vstrajnih bojevnikov za skupno gospodarsko življenje, ki so se izkazali vredne bojevnike za obstoj in čast naše domovine. Spominjam se tudi s hvaležnim srcem vzglednega delovanja naših domoljubnih žen, ki so si v tem najtežjem času z vztrajnostjo, gospodarsko sposobnostjo in dejansko lubeznijo do bližnjega zagotovile za vedno priznanje domovine. Od njih vseh pričakujem, da bodo v smislu velike dobe, ki kliče vse k delu, storile tudi v naprej, kar bo v njihovi moči.

Prosim za vse, zaupajoč v bodočnost, bogatega božjega blagoslova. Naj jih spremlja pri njihovem nadaljnjem blagoslovljenem delovanju za skupni blagor domovine zanesljivo upanje na skorajšnje srečnejše dni!

Naročam Vam, da naznanite to prebivalstvu! Laksenburg, 8. majnika 1917.

Karel I. r.

Clam-Martinic I. r.

Slovenska Kmetiska Zveza.

Vsled izjemnega zakona, pod katerim stoji tudi ozemlje Slovenskega Stajerja, so politična zborovanja zelo otežkočena. Za to je Slovenska Kmetiska Zveza sklicala, kakor večkrat med vojsko, za zadnji teden zopet odbor Slovenske Kmetiske Zveze k seji, pritegnila k posvetovanju tudi mnogo odličnih pristavev iz vseh delov Slovenskega Stajerja. Sklepe tega posvetovanja smo priobčili že v zadnji številki našega lista. Vendar se nam zdi potrebno, da na nekatere točke še posebej opozorimo slovensko javnost.

1. Ker je državni zbor sklican, je bilo treba našim poslancem povedati najsrčnejšo željo, ki jo goji trenutno slovenskoštajersko ljudstvo. Prepričani smo sicer, da jo poslanci sami tudi dobro poznajo, toda s sklepom najodličnejših ljudskih zastopnikov je dobila ta želja in nastop poslancev zanj mnogo večji in glasnejši povdarek. Ta želja je želja po miru. Našim poslancem se je naročilo, naj na Dunaju uravnajo svoje delovanje tako, da bodo podpirali blago prizadevanje našega cesarja za mir. Avstrija je v smislu svojega vladarja po svojem zunanjem ministru grofu Černinu med vsemi osrednjimi državami najglasneje povedala celemu svetu, da je pripravljena za časten mir. Avstrija noče nobenemu sosedu delati krivice in nasilja, a za se zahteva, da se ji v njenih mejah neovirano omogoči obstoj in razvoj njenega prebivalstva. Avstrijski narodi so in bodo za ta nastop ostali svojemu mlademu vladarju trajno hvaležni. Četudi se ni prijaznega odgovora od zunanjih vlad, vendar smo prepričani, da se je izšlo vojnim hujšakom v sovražnih nam državah močno sredstvo za hujškanje iz rok. Mirovna želja se vsesava tudi v srca naših nasprotnikov. Posamezni glasovi še prihajajo. V francoskem listu „Oeuvre“ se neki diplomat zavzema za poseben mir z Avstrijo — seveda še pod poniževalnimi pogoji. Jedro pa je le vendar želja po miru. V Italiji so zelo razburjeni tudi zaradi poročil, da bi Anglija in Francija ne nasprotovali, ako Rusija sklene z Avstrijo poseben mir. S takimi izjavami in načrti, čeprav so še oddaljeni

od svojega cilja, se brezdvomno tudi v sovražnih deželah lomi vojna zagrizenost. In to je že nekaj. Državni poslanci S. K. Z. bodo lahko na željo in v popolnem soglasju s svojim ljudstvom podpirali na Dunaju s svojim nastopom mirovna prizadevanja našega cesarja.

2. Važen je sklep Slovenske Kmetiske Zveze, da je povabila tudi Narodno stranko na sodelovanje v vseh skupnih slovenskoštajerskih zadevah. Neoporekljivo dejstvo je, da so hudi in žalostni časi potisnili slovenske rojake na Stajerskem, najsi pripadajo tej ali oni stranki, bližje skupaj in nam z močnim glasom poklicali resnico v spomin, da smo bratje enega naroda in skupna tarča sovražnikovih napadov. Stranka, ki bi ne hotela uvaževati dejanskih razmer, bi ne imela več pravice do obstoja. Nihče ne zahteva od strank, da bi morale izdati ali zataiti svoje programe, da bi morale razpustiti svoje organizacije, temveč da le v skupnih zadevah skupno nastopajo. In kdo bi si upal trditi, da nimamo v sedanjih časih zadev, ki so nam vsem enako pri srcu? Novi temelji se postavljajo za bodočnost našega naroda in za to smo vsi poklicani, da sodelujemo, vsi z dobrim namenom, in vsak po svojih zmožnostih. Nimamo nobenega povoda dvomiti, da bo naš klic našel v Narodni stranki tudi potreben odmev.

3. Razveseljivo je za našo stranko tudi, da se je ob tej priliki pokazala njena popolna enotnost v vseh vprašanjih. Obravnavala so se najbolj pereča vprašanja, ki so sedaj na dnevnem redu v svetovni, državni, a tudi v domači slovenski politiki. Vsi stanovi v stranki so prepričani, da morajo sedaj stopiti vsa osebna stremljenja v ozadje za skupnimi narodnimi cilji. Vsak v stranki čuti usodopolno važnost sedanjih časov.

Ko se upostavlja ustavno življenje v svoje stare pravice, dobivajo tudi strankarske organizacije zopet večjo važnost in obširnejše delo. Slov. Kmetiska Zveza se pripravlja, da bo v polni meri zadoštovala svojim visokim nalogam.

LISTEK.

Vojni spomini.

(Januš Golec.)

(Dalje.)

„Če boš od daleč videl avto, kar s svetilko mahaj semintja, pa bo dobro!“

No, v tem mahanju sem se lahko kmalu uril. Ne daleč od krvavega sestanka z dragonskim desetnikom se nam je bližal avto z glasnim pokom in ropotom. Kot zvest učenec Franclov sem pregibal luč gor in dol in povprek, kar je bilo najbolj hitro mogoče. Čuda. V avtu je začelo pokati in postal je. Iz njega se je zmotil nališpani oficir neznanega dostojanstva z zapovedujočim vprašanjem:

„Zakaj ustavljate armadni avto? Mu-li mogoče prefi od sovražne strani kako nevarnost?“

Hladnokrvno in po resnici sem mu povedal, da se takega ropota brez konj boje naši krampi. O ti mati nebeška, je gospodeka uštipnila resnica! Razsrdil se je kot razdražen sršen in rohnol, kako se li predrznem radi ničvrednih krampov ustaviti avto Njega ekscelence!

Ta nesramna predrznost in zamuda vpije po ostru kazni in zahteval je moje ime. Gotovo bi mu ga bil izbrbotal, da ni priskočil še pravočasno Franclov pomoč. Zbudil se je bil, ko je obstal voz in bil priča vsega dogodljaja. Pognal se je z voza z vpjiočim vprašanjem:

„Kje je moj revolver?“

Komaj je čul srboriti gospod besedo revolver. je brez vsake nadaljne razprave se zmuzal v avto. V stroju je na vso moč ropotalo in odfrčal je mimo nas z največjo brzino. Franclov mu je še pognal v hrbet nekaj psokv.

Dovolj sem imel za to noč. Zakopal sem se v slamo in zaspal do doma, stražila sta tovariša. Enkrat v polsvitu smo brez posebnih nezdgod postali pred našim bivališčem, pred leseno šolo v karpatski Bielanki.

Treba je bilo sedaj nakupljene stvari izložiti z voza in jih pospraviti v sobo. Franclov je odkorakal v stan in privlekel kos slabo brleče leščerbe. Z eno roko je svetil, z desnico pa razgrebal slamo in izkopaval razne zavitke.

Nesreča je hotela, da se je voznik, molovilec se krog konj, zadel po neprevidnosti v tovariševo svetilko. Črep — je ležala leščerba razbifa in ugasla v karpatskem blatu. Tema nas je objela. Iz goste jarkove temine je votlo zapela zausnica, ki se je držala Franclove desnice in voznikovega lica. Ubogi se-ljak je zaviknil na visoko in pustivši voz in konje, je izginil v mračno temni svit. Tovariš je skrial od teze z zob, se skujal in odcepel v izbo, ne meneč se za voz z naloženim blagom. Sam sem ostal z vozom in konji ter imel priliko razmotrivati o nehvaležnosti tega že v početku vojne tako nehvaležnega sveta. Prvič in zadnjič v življenju sem bil primoran lastnoročno izpregavati galske krampe. Mreine so me skušale obrati kot edino jim zvesto ostalega tujca. Nisem jih nagajal v temi po vasi, ampak privezal sem jih ob plot pri šoli in razbremenil voziček. Konje in priprgo je odpeljal v jutro vaški župan.

Voznika pa, ki nas je prevažal po grabavi in trnjevi poti, ni bilo nikdar več na izpregled. Rad mu verjamem, da je tožil z mirno vestjo o krutosti in vojaški nehvaležnosti.

V prepričanju, da bomo v tej Bogu zahrbtni vasi mirno zimili v brezdelju, smo se vračunali prav na debelo. Koncem septembra je slo. Oglasil se je in potrkal je v hribe mraz. Vodne kaplje so se izpreminjale v snežinke. Kopei hribov so se namah pobelili. Iz te mrzlo-snežene žlavse nas je dvignilo višje povelje in nas tiralo preko grebenov in grab 2 uri daleč, kopat strelske järke in podirati gozdove. Rusov se ni bilo niti pred Przemysl in mi bi naj tu rili pod zemljo ter posekavali drevje sovražniku v napotje. Kakšno je bilo to delo, si pač lahko tolmači vsakdo, ker ga ni umel ne častnik ne mož. Moštvo je pač podiralo prastaro bukove križ-kraž brez pravega navodila in načrta. Gibal se je vsakdo, vsled mraza, a priganjal ga ni nikdo. Pravega nadzorstva tudi ni bilo.

S Franclov sem kobacal tudi jaz v one järke, kjer so padale nedolžne, stoletne bukke pod smrtni udarci brez cilja. Nama so postavili pionirji prostori sotor, da naju ni razmakala raznovrstna nebesna mokrota. Zakuril sem mogočen ogenj in ne-prestano varil čaj. Godilo se nama ni slabo pri gor-ko plapolčem plamenu, saj sva bogato obilno uživala od nakupa iz mesta.

Za moštvo se ni brigal nobeden od naju. So pač tudi kurili in se greli pri ognju v brezdelju. Le proti večeru smo se zopet zbrali in čakali po blatu domov.

Ti vsakdanji pohodi v smrti posvečeni bukov